

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5363/2024
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... чији је пуномоћник Верица Дуловић Ћулафић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, Одељење у Ужицу, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2056/23 од 07.11.2023. године, у седници одржаној 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ као пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2056/23 од 07.11.2023. године и пресуда Вишег суда у Ужицу П 22/23 од 09.05.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев да се утврди да тужилац има право сусвојине на 2846/5935 дела кат.парцеле бр. .. КО ..., у листу непокретности ..., површине 0.58.54 ха, по култури пољопривредно земљиште и земљиште под делом зграде површине 2 м2, да се обавезе тужена да трпи да се тужилац упише као сувласник у наведеном идеалном делу уместо уписаних сувласничких права тужене и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој надокнади трошкове постука од 321.000,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2056/23 од 07.11.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Ужицу П 22/23 од 09.05.2023. године којим је усвојен тужбени захтев садржине као у изреци ове пресуде, те тужена обавезана да тужиоцу надокнади парничне трошкове од 431.980,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова поступка поводом изјављене жалбе.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредби чланова 403. став 3. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, кат.парцела број .., ливада шесте класе површине 59а 89 м2, је пре прописа о национализацији била уписана у поседовни лист број .. к.о ..., као власништво ББ. Део ове парцеле површине 29 ари отписан је 1953. године у поседовни лист број .., на пољопривредни земљишни фонд. На основу уговора овереног код Среског суда у Чајетини О.бр. 335/62 преостали део ове парцеле у површини од 30 а 89 м2 уписан је у поседовни лист .. на ВВ, након чије смрти 1995. године су овај део наследили ГГ и ДД, на равне делове. Иза тога, у току 2002. године у Катастру непокретности извршено је спајање поседовних листова за ову парцелу површине 59 а 39 м2, те је уписана сусвојина друштвене својине, Скупштине Општине Чајетине на 2845/5935 делова, ГГ на 1545/5935 делова и ДД на 1544/5935 делова. Отац тужиоца је умро 2003. године. У току 2012. године извршено је смањење површине ове катастарске парцеле на 58 а 54 м2. Уговором о трампи који је закључен 09.07.2021. године тужилац је уступио ГГ и ДД парцелу .. њива седме класе од 26 а 10 м2, а оне су му заузврат уступиле своје сувласничке делове на спорној парцели број .. . Након спровођења овог уговора у јавној евиденцији Републичког геодетског завода, Службе за катастар непокретности која је у међувремену постала правна евиденција, на парцели бр. .. површине 58 а 54 м2, као сувласници уписани су тужилац на 3089/5935 делова, а јавна својина Републике Србије са правом коришћења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на 2846/5935 делова. Правни претходници тужиоца, односно ГГ и ДД су седамдесетих година прошлог века постигли и извршили усмени споразум о замени непокретности, која је правно реализована закључењем уговора о трампи 2021. године. Северни део спорне парцеле у површини од 205 м2 заузет је изградњом и насипањем локалног пута. Североисточни део парцеле је у површини од 2 м2 заузет објектом саграђеним на суседној кат.парцели у власништву трећег лица бр. ..., при чему је овај објект са јужне стране ограђен дрвеном оградом која заузима 4 м2 спорне парцеле. Слободан део ове парцеле је 56 а 45 м2.

Нижестепени судови налазе да је тужилац по правном основу одржаја стекао право својине на сувласничком уделу који је уписан као јавна својина тужене Републике Србије, пошто је 04.07.1996. године престала забрана стицања својине по правном основу одржаја на стварима у друштвеној својини, а након тог времена до подношења тужбе 12.08.2021. године протекао је законом прописани рок од двадесет година. Одлуку заснивају на одредбама члана 28. ставова 2. и 4, члана 30. ставова 1. и 2. и члана 72. ставова 2. и 3. Закона о основама својинскоправних односа. Другостепени суд утврђену чињеницу да је тужилац у време спровођења оставинског поступка иза покојног оца 2003. године имао знања да спорна парцела у било ком делу није очево власништво налази без утицаја на савесност државине, пошто тужена није пружила доказе како је она стекла одговарајуће право на предметној парцели.

Основано се ревизијом указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су усвојили постављени тужбени захтев.

Одредбом члана 72. став 2. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да је државина савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова. Одредбом става 3. тог члана закона прописано је да се савесност државине претпоставља.

Одредбом члана 28. став 4. наведеног закона прописано је да савестан држалац непокретне ствари, на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протоком двадесет година.

Из утврђених чињеница произилази да је правни претходник ГГ и ДД – ВВ 1962. године на основу овереног уговора стекао право својине на делу парцеле бр. .. у површини од 30 а 89 м². Преостали део ове парцеле површине 29 ари је од 1953. године, када је пренет у пољопривредни земљишни фонд, био у државној, односно друштвеној својини. У време подржављења дела парцеле њен власник је било треће лице – ББ. Правни претходници тужиоца су по усменом споразуму са ВВ користили парцелу бр. .., почев од седамдесетих година прошлог века. Ова парцела фактички представља јавни пут у површини од 205 м, док је површина од 6 м² заузета оградом и објектом власника суседне парцеле. Преостали дао је слободан. Усмени споразум о замени земљишта правно је реализован 2021. године, а предмет тог уговора су парцела коју је тужилац наследио од оца површине 26 а 10 м² и сувласничка припадност на спорној парцели које су наследили ГГ и ДД у површини од 30 а 89 м². На основу уговора о замени тужилац је уписан као сувласник парцеле у површини од 30 а 89 м², а преостали део површине од 28 а 46 м² у јавној својини Републике Србије је предмет ове парнице.

Из наведених чињеница несумњиво произилази да је оборена законска претпоставка савесности државине тужиоца. Наиме, ВВ пре 1962. године није био власник парцеле бр. .. КО ... у било ком делу. Ова парцела је од 1953. године у површини од 30 а 89 м² била у приватној својини, а у преосталом делу је подржављена. Правни претходник тужиоца је ВВ по усменом споразуму о трампи који је закључен седамдесетих година прошлог века уступио своју парцелу од 26 ари, па није логично да је он веровао да од сувласника заузврат добија површину целе катастарске парцеле од 59а 36м², занемарујући уписано право својине државе у катастру непокретности. Тужилац није пружио доказе да су правни претходници ВВ до реализоване замене по уговору закљученом 19.07.2021. године било када покушали да остваре, односно исходовали утврђење права својине на спорној површини земљишта у јавној својини Републике Србије.

Стога, када је тужилац након смрти оца 2003. године наследио парцелу која је дата у замену седамдесетих година ВВ, а садржина закљученог уговора о замени 19.07.2021. године не потврђује навод тужиоца да је предмет замене била и спорна површина од 28 а 46 м², која се у природи делом користи као јавни пут, а делом је у оквиру туђег дворишта, несумњиво је да је тужилац знао, односно да је према објективним околностима могао знати да спорни део непокретности није његов.

Чињеница да су правни претходници тужиоца и тужилац били у поседу и спорног дела непокретности, на којој тужилац заснива постављени захтев, не води стицању права својине, пошто је по одредби члана 32. став 2. Закона о основама својинскоправних односа искључено стицање права својине на непокретности окупацијом.

Тужена је у целости успела у спору, па је на основу одредби чланова 165. став 2, 153. став 1, 154. и 162. ЗПП одлучено о трошковима целог поступка. Трошкови су обрачунати у оквиру опредељеног захтева, према важећој Адвокатској тарифи. Досуђени износ од 321.000,00 динара састоји се од награде за састав одговора на тужбу и једног образложеног поднеска од по 22.500,00 динара, заступања на 4 одржана рочишта по 24.000,00 динара, за састав 2 жалбе по 45.000,00 динара и ревизије од 90.000,00 динара.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић